

diàlegs
amb
la Casa
Duran

RELLEGINT LA CASA EN CLAU DE GÈNERE

NÚM. 07/ SECRETER-TAULA MÀQUINA D'ESCRIURE

Estereotips de gènere /
Pràctiques femenines

Nom de l'objecte:	Secreter-taula
Autoria:	-
Lloc de procedència:	Casa Museu Duran i Sanpere. Rebedor
Lloc de construcció:	-
Data:	Segle XX, a partir d'una caixa de 1870-1890
Estil:	-
Mides:	79 × 65,3 × 49,5 cm
Material:	Xapa de xicranda per a l'exterior. Xapa d'erable i xicranda per a l'exterior. Fusta de pi per als interiors estructurals. Fusta ennegrida per als detalls decoratius. Os per a l'escut del pany. Metall per al pany. Fusta clara tenyida per a l'estructura dels peus i les xambranes.
Tècnica:	Xapat. Vogit. Tornejat. Motllurat. Talla calada. Tenyit. Envernissat
Sistema de construcció:	Estructura de les potes i xambranes emmetxades a trau i metxa. Travessers superiors cargolats al tauler. La tapa obre per frontisses. Els tempanells dels calaixos emmetxats. Elements decoratius clavats. Les diferents parts que formen els calaixos estan clavades.
Núm. d'inventari:	18

RELLEGINT LA CASA EN CLAU DE GÈNERE

Descripció i estudi

Caixa fixada a una taula. El cos de la caixa s'obre quasi per complet, de manera que resta fixa tan sols la part de darrere i una petita part dels costats i del tauler, sobre del qual descansa quan està obert. Obert, deixa a la vista una capella central flanquejada per dos bucs amb dos calaixos cadascun. Els superiors en frontal sinuós. El tauler de la taula amb perímetre motllurat sobre potes tornejades i unides per xambranes en H.

Al centre del tauler hi ha una peça de fusta que s'ha col·locat per tapar el forat on anava fixada la màquina de cosir original.

Moble compost de dues parts independents unides: el cos de dalt era originàriament el moble d'una màquina de cosir, i a la part baixa, unes potes que s'han posat al lloc de l'estructura original.

La taula amb calaixos era l'estructura per guardar els fils i les agulles que acompanyaven una màquina de cosir, molt possiblement del fabricant Miquel Escuder i Castellà, empresa que va produir a Barcelona models de màquines que segueixen les populars màquines nord-americanes de Wheeler & Wilson. En aquest cas, es tractaria d'un dels models Aurora, que per primera vegada es van fabricar a la dècada de 1870.

És una peça curiosa, amb un bon joc de xapes, tot i ser construïda per un taller industrial amb poca cura de l'obratge. Els motius decoratius de la tapa han estat aconseguits amb l'ajuda de màquines.

Lectura en clau de gènere

A l'entrada de la casa Duran llueix una tauleta secreter amb una senzilla col·lecció de llibres. No té cap interès artístic ni patrimonial; però en canvi seria la peça que escolliríem per exemplificar la diferència de caràcters entre l'Elisa Sanpere i la seva jove, l'Hermínia Grau.

Es tracta d'una peça que ha sofert importants alteracions. En origen, a finals del segle XIX, aquest moble era una taula de cosir. El que queda ara és l'estructura de fusta que donava suport a la màquina. Si, com hem comentat, la costura és una tasca eminentment femenina, que rep una alta consideració social i educativa des de l'edat mitjana, perquè recull els valors que es consideren adequats per a aquest gènere -laboriositat, delicadesa, introversió- a més de ser una labor que obliga a restar a casa, la màquina de cosir és el nou producte industrial que renova i modernitza la pràctica sense alterar els valors.

La màquina deuria ser propietat de l'Elisa, una dona que accepta bé el paper que li atorga la societat, que compleix les funcions de senyora de la casa, entre les quals està la de

cosir i recosir la roba de la llar i part de la indumentària familiar. Ella disposa d'aquest nou aparell de costura que facilita la feina i estalvia temps. Es tracta d'una màquina domèstica, ideal per a mans d'aquelles que, encara que destres o expertes, no eren professionals.

En algun moment durant el segle XX, aquest moble cosidor de la casa Duran es converteix en secreter biblioteca. Abandonà l'ús de suport de treball manual per passar a ser suport d'una activitat intel·lectual. Estem segurs que aquest canvi de funció és obra de l'Hermínia Grau, persona que cultiva la lectura i l'escriptura, i detesta el paper passiu adjudicat al gènere femení.

Aquest anecdòtic canvi d'ús d'una taula anuncia transformacions més profundes respecte al paper que les dones han de jugar a la societat. De cosir a escriure, canvi d'accions que posen sobre la taula els estereotips de gènere que s'exemplifiquen amb els objectes i utensilis utilitzats per l'Hermínia en comparació als de la seva sogra, l'Elisa.